

Förskolläraryrket

Verksamhetsberättelse för 2021/2022

Verksamhetsplan för 2022/2023

Beskrivning av programmet

Förskolläraryrket ger en yrkesmässig förberedelse för arbete som förskollärare i förskolans utbildning.

Programmet omfattar tre delar med totalt 210 hp.

- Det förskolepedagogiska området (120 högskolepoäng): Områdets utgångspunkt är förskolans uppdrag utifrån gällande styrdokument och behandlar barns utveckling och lekens betydelse för barns utveckling och lärande. Inom det förskolepedagogiska området belyses även förskollärares förhållningssätt och arbetssätt i undervisning och utbildning. Viktiga inslag i utbildningen är omsorgens betydelse för barns utveckling och lärande, barns språk, kommunikation och språkutveckling, matematik, naturvetenskap och teknik och estetiska uttrycksformer.
- Utbildningsvetenskaplig kärna (UVK) (60 högskolepoäng): UVK-kurser tar upp frågor kring kunskapssyn, undervisning och lärande, etik och värdegrund. Kurserna behandlar även pedagogiskt ledarskap, konflikthantering, sociala relationer samt specialpedagogik i förskolan.
- Verksamhetsförlagd utbildning (VFU) (30 högskolepoäng): Den verksamhetsförlagda delen av utbildningen (VFU) genomförs i förskolor i regionen och Örnsköldsvik kommun och regleras via VFU-avtalet. VFU stärker utbildningens yrkesinriktning och bidrar till att förena vetenskap, teori, praktik och beprövad erfarenhet.

Programrådssammansättning

Programrådet för förskolläraryrket 2022-2025
Helena Rosqvist (ordförande), Inst. för tillämpad utbildningsvetenskap
Anna Olausson, Inst. för tillämpad utbildningsvetenskap
Catarina Andersson, Inst. för naturvetenskapernas och matematikens didaktik
Elin Jälmbrandt, Inst. för språkstudier
Hanna Ahrenby, Estetiska institutionen
Vakant plats

Inga studentrepresentanter

Extern representant:
Monika Andersson, Umeå kommun

Nyckeltal för programmet

Planeringstal

Förskolläraryrket	Hösten 2017	Hösten 2018	Hösten 2019	Hösten 2020	Hösten 2021	Hösten 2022
Antal nybörjarplatser (enl. planeringstal) ¹	80	80	60	60	60	60
Antal förstahandssökande Kvinnor/Män ²	80	103	89	48 39/7	63 55/7	
Antal förstahandssökande per plats	1,0	1,3	1,5	0,8	1,1	
Antal registrerade nybörjarstudenter ³	48	59	57	43	53	

Nyckeltal genomströmning hösttermin (ht)

Förskolläraryrket	Antagna ht-17	Antagna ht-18	Antagna ht-19	Antagna ht-20	Antagna ht-21	Antagna ht-22
Antal registrerade studenter på första kurs / Antal godkända på första kurs termin 1 ⁴	48/48	59/54	57/52	43/43	51/49	-
Antal registrerade på sista kurs termin 2 / Antal godkända på sista kurs termin 2	43/42	46/44	39/38	35/34	37/	-
Antal registrerade på första kurs termin 3 / Antal godkända på första kurs termin 3	41/37	46/45	38/36	40/34	-	-
Antal registrerade på sista kurs termin 4 / Antal godkända på sista kurs termin 4	35/33	39/38	40/37	35-	-	-
Antal registrerade på första kurs termin 5 / Antal godkända på första kurs termin 5	35/33	39/38	40/37	-	-	-
Antal registrerade på sista kurs termin 6 / Antal godkända på sista kurs termin 6	30/29	39/38	37-	-	-	-
Antal registrerade på första kurs termin 7 / Antal godkända på första kurs termin 7	30/30	39/39	-	-	-	-

¹ Enligt Lärarhögskolans styrelsebeslut som fattas i april månad varje år.

² Enligt UHR statistik <https://statistik.uhr.se/>

³ Enligt Ladok

⁴ Enligt Ladok

Planeringstal vårtermin

Förskolläraryrprogrammet	Våren 2018	Våren 2019	Våren 2020	Våren 2021	Våren 2022	Våren 2023
Antal nybörjarplatser (enl. planeringstal) ⁵	40	40	40	40	40	40
Antal förstahandssökande Män/kvinnor ⁶	50	54	43	38 32/5	50	-
Antal förstahandssökande per plats	1,3	1,4	1,1	1,0	1,25	-
Antal registrerade nybörjarstudenter ⁷	32	24	34	31	22	-

Nyckeltal genomströmning vårtermin (vt)

Förskolläraryrprogrammet	Antagna vt-17	Antagna vt-18	Antagna vt-19	Antagna vt-20	Antagna vt-21
Antal registrerade studenter på första kurs /Antal godkända studenter på första kurs termin 1 ⁸	39/31	32/30	24/21	32/29	31/27
Antal registrerade på sista kurs termin 2 /Antal godkända på sista kurs termin 2	21/21	22/21	14/14	24/20	20/19
Antal registrerade på första kurs termin 3 /Antal godkända på första kurs termin 3	24/24	26/24	18/17	24/23	21/20
Antal registrerade på sista kurs termin 4/ Antal godkända på sista kurs termin 4	24/24	22/20	14/12	23/17	-
Antal registrerade på första kurs termin 5/ Antal godkända på första kurs termin 5	21/20	21/20	13/12	23/17	-
Antal registrerade på sista kurs termin 6/ Antal godkända på sista kurs termin 6	23/23	18/18	13/13	-	-
Antal registrerade på första kurs termin 7/ Antal godkända på första kurs termin 7	24/24	16/16	13/13	-	-

⁵ Enligt Lärarhögskolans styrelsebeslut som fattas i april månad varje år.

⁶ Enligt UHR statistik <https://statistik.uhr.se/>

⁷ Enligt Ladok

⁸ Enligt Ladok

Nyckeltal examina

Förskolläraryrket år	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Antal som tagit ut examen ⁹						
Kvinnor	69	63	70	74	63	36
Män	5	12	9	8	5	1
Totalt	74	75	79	82	68	37

Synpunkter från programrådet på nyckeltal (kommenteras utifrån programmets förutsättningar och struktur)

Nyckeltalen visar att flest avhopp sker inledningsvis i utbildningen vilket överensstämmer med andra läraryrkesprogram men att de studenter som fortsätter i programmet också tar ut examen. Rådet anser att det är särskilt viktigt att förmedla information om examinationer, omprov, behörighetskrav och förväntningar till studenter under första terminen, men att det ändå behövs påminnelse om detta under utbildningen.

I studentkommentarer från mitt- och programutvärderingar framgår det att studenter upplever att innehållet och litteratur i UVK-kurser under termin 1 (förutom första kursen och VFU1) har ett större fokus på äldre elever i skolan, vilket de anser kan bidra till avhopp. Detta ger anledning till att göra en översyn och eventuell justering för att undvika avhopp av detta skäl.

När det gäller antal sökande ser rådet en nedåtgående trend. Det här är oroväckande då samhället på ett nationellt men även på ett regionalt plan är i stort behov av välutbildade förskollärare. Rådet anser att det är viktigt att inte släppa kvalitetsaspekten men ser en problematik i detta eftersom breddad rekrytering, kraven på ökad genomströmning samt ökad tillgänglighet riskerar att komma i konflikt med kvalitetskravet. Det är angeläget att upprätthålla kravnivåer och kvalitén i programmet vilket även UKÄ har signalerat i sina yttranden om utbildningen.

Studier mot en förskolläraryrkesexamen via Vidareutbildning av lärare, VAL

Nyckeltal antagning VAL¹⁰

Förskolläraryrkesexamen via VAL	Antagna ht 2020	Antagna vt 2021	Antagna ht 2021	Antagna vt 2022
Antal sökande ¹¹	0	29	37	45
Antal antagna	0	13 varav: 1 (ej 8 år)+11 (8 år)+1 (01)	15 varav: 1 (ej 8 år)+13 (8 år)+1 (01)	20 varav: 0 (ej 8 år)+19 (8 år)+1 (01)
Antal registrerade nybörjarstudenter ¹²	0	8 varav: 0 (ej 8 år)+7 (8 år)+1 (01)	11 varav: (ej 8 år)+9 (8 år)+1 (01)	19 varav: 1 (ej 8 år)+18 (8 år)+0 (01)

⁹ Enligt Ladok

¹⁰ I nyckeltalen delas studenterna in i kategorierna *ej 8 år*, *8 år* samt *01* vilket åsyftar under vilka premisser de antagits mot en 2011 års examen (*ej 8 år* eller *8 år*, dvs hur länge de arbetat) eller om de hör till en ytterligare kategori som studerar mot en äldre examen, dvs 2001-examen (*01*).

¹¹ Enligt Valdatabasen (nationellt systemstöd för hantering av VAL-studenter.)

¹² Enligt Ladok

Nyckeltal genomströmning VAL

Förskolläraryxamen via VAL	Antagna ht 2020	Antagna vt 2021	Antagna ht 2021	Antagna vt 2022
Kvarvaro på program ¹³	0	4 varav: 0 (ej 8 år)+4 (8 år)+0 (01)	9 varav: 1 (ej 8 år)+7 (8 år)+1 (01)	18 varav: 0 (ej 8 år)+19 (8 år)+0 (01)
Kvarvaro på program i relation till antalet antagna	0	4 av 13 antagna= 30,7 procent	9 av 15 antagna= 60,0 procent	18 av 20 antagna= 90,0 procent

Nyckeltal examina (oavsett antagningstermin och examen), VAL

Antal som tagit ut examen			
Kvinnor	0	0	5
Män	0	1	0
Totalt	0	1	5

En förskolläraryr utbildning på distans med ett mindre antal fysiska träffar på campus, erbjuds från och med vårterminen 2023. Denna utbildning ersätter vårintaget på den universitetsförlagda förskolläraryr utbildningen. Antagningstalet är 40 studenter och det är av intresse att följa den här gruppen studenter för att säkerställa att utbildningen håller god kvalitet.

För att öka intresset för förskolläraryr utbildningen kan en riktad marknadsföring som ger en rättvisande bild av vad utbildningen innebär vara relevant.

Ett förslag från rådet är att ta hjälp av tidigare studenter som före sina studier arbetat i förskola men upplevt sig ha utvecklats mycket i sin profession under utbildningen och att ta kontakt med fackpress för att sprida berättelserna.

För att nå ut med information till presumtiva studenter om förskolläraryr utbildningen är det även önskvärt att programansvariga tar kontakt och samverkar med studievägledare och rektorer på gymnasieskolor.

¹³ Antal studerande som fortsatte sina studier under termin 2, enligt Ladok 2022-10-30

Verksamhetsberättelse för programmet

Verksamhetsberättelse (VB) och verksamhetsplan (VP) syftar till uppföljning respektive utveckling av utbildningsprogram. Utbildningens VB innehåller en analys av hur programmet systematiskt integrerar nedanstående perspektiv ¹⁴

Verksamhetsberättelsens analys baseras på kursutvärderingar, program- och mittutvärderingar samt föregående års verksamhetsberättelse och verksamhetsplan.

Förväntade studieresultat har sedan UKÄ:s granskning 2019/2020 reviderats i flera kursplaner, likaså innehåll och genomförande för att tydliggöra kopplingen till kunskapsformer samt examensmålen. Effekten av detta arbete framgår i studenters programutvärderingar ht21 och vt22 där de uttrycker att kravnivåer och tydlighet har förstärkts under deras utbildning.

En genomlysning av utvärderingarna visar att nedanstående perspektiv inte utvärderats explicit i alla kurser.

- Forskningsanknytning

Forskningsanknytningen i programmet har genomgående förstärkts i kursplaner och kurslitteratur, samt genom att tydliggöra krav på att studenter använder och stödjer sig på forskning i uppgifter och examinerande texter för att underbygga sina resonemang. Det framkommer dock att studenter inte alltid uppfattar att kurslitteraturen baseras på forskning vilket kurslärare kan förtydliga mer.

Nuvarande struktur och innehåll i kurserna under programmets sista terminen har bidragit till att studenterna är mer nöjda och känner sig bättre förberedda inför skrivandet av examensarbeten. Kvaliteten på examensarbetena har även höjts.

- Internationalisering

Studenter hänvisas i första hand till aktuell forskning i nordisk kontext men det förekommer även artiklar som bygger på forskning i en bredare internationell kontext

I flera kurser behandlas exempelvis interkulturellt arbete, flerspråkighet och mångfald. Ett exempel är Skapande-kurserna där internationella utblickar görs genom val av internationell konst i samband med föreläsningar och introduktion till uppgifter.

Inga internationella utbyten har förekommit senaste året.

Många av studenterna på förskolläraryrket har ett annat modersmål än svenska. Här uppstår ett dilemma då behovet av flerspråkiga lärare är stort i

¹⁴ Umu kvalitetssystem för utbildning

förskolan men kraven på språkbehandling i akademien gör att de ibland har svårt att nå godkänt betyg.

- Jämställdhet

Jämställdhetsperspektivet framgår tydligare i de reviderade kursplaneringarna, men de behöver en ytterligare översyn och utveckling för att säkerställa studenternas kunskap och förståelse såväl som färdighet och förmåga gällande att använda ett jämställdhetsperspektiv vid planering och genomförande av pedagogisk verksamhet i förskolan.

- Samverkan och arbetslivsanknytning

Innehåll och genomförande i kurser bör genomgående sättas i relation till förskolans läroplan och förskolans verksamhet. Studenter upplever att litteratur och innehåll i alltför stor utsträckning fokuserar på elever i skolmiljö.

VFU-kurser, är de kurser där samverkan och arbetslivsanknytning framgår tydligast men även genomförandet av examensarbetet har en stark koppling till arbetslivet då datainsamling oftast görs på fältet

I några utvalda VFU-kurser genomför studenter VFU på övningsförskolor i regionen. I utvärderingar vittnar studenter om att handledarnas kompetens och utbildning har haft betydelse för deras utveckling och lärande under den verksamhetsförlagda delen av utbildningen.

Ett nytt bedömningsunderlag för VFU har anpassats utifrån kursernas förväntade studieresultat och provas ut under ht2022 i programmets samtliga VFU-kurser.

Möjligheten till fältstudier har varit begränsad på grund av restriktioner med anledning av pandemin under verksamhetsåret 21/22.

Vidare är externa föreläsare ett uppskattat inslag i kurser då de kan bidra med sina kunskaper, erfarenheter och autentiska exempel.

Förskolerådet har en extern representant från Umeå kommun som bidrar till utvecklande diskussioner utifrån ett verksamhetsperspektiv.

- Hållbar utveckling

I samverkan med Lärarhögskolan, Akademiska hus och lokalförsörjningen har lärare på TUV under vt22 etablerat en undervisningsplats utomhus tillgänglig för kurser inom lärarutbildningarna. Förskollärostudenterna har under vt22 getts möjlighet att träna sina didaktiska färdigheter i utemiljö då detta är en självklar del av deras kommande yrkesutövning.

Hållbarutveckling (HU) är ett centralt perspektiv i förskolläroprogrammet. Det finns tydliga nedslag i programmets kurser från första termin till den sista då innebörden av begreppet hanteras i såväl teoretiska som praktiska inslag i utbildningen.

- Studentinflytande och studentcentrerat lärande

Lärare planerar och lägger upp kurser i syfte att studenterna ska få möjlighet lära sig på olika sätt. Det handlar bland annat om bedömning och anpassning i förhållande till kursens förväntade studieresultat.

Studentinflytande sker genom dialog under kursers gång vilket studenter uttryckt uppskattning för, men främst genom analys och förändringar i kurser utifrån kursutvärderingar. Studenter med beslut om anpassningar tillgodoses så långt det är möjligt med tanke på kursernas FSR.

Kontinuerliga utvärderingar i olika former, som genomförs under utbildningen indikerar att studenterna i stort sett är nöjda med sin utbildning. Studenterna uppskattar variation i undervisnings- och examinationsformer och upplever att det är givande att praktiskt tillämpa kunskaper och teorier i olika kurser samt genom fältstudier

Programrådet saknar fortfarande studentrepresentanter under ht22. Rådet har varit i kontakt med UMPE och då uttryckt betydelsen av studentmedverkan.

Verksamhetsplan för programmet

Verksamhetsplanen beskriver vilka kvalitetshöjande åtgärder programmet kommer att fokusera på under kommande år.

- Kursutveckling

För att säkerställa att studenter har möjlighet att nå samtliga examensmål för en förskolläraryrket kommer följande kursplaner och kursinnehåll att revideras under kommande verksamhetsmål; 6PE304 (Barns lärande och omsorg), 6LÅ06 (Språk, litteracitet och barnlitteratur i förskolan och förskoleklassen), 6ES119 och 6ES118 (Skapande lek i förskolan 1 och 2).

I examensarbeten ska möjlighet för studenter att skriva inom/i anslutning till de pågående projekt eller forskningsområden som handledare forskar/ har forskat inom utvecklas. Detta kommer studenterna att få information om redan ett halvår innan de börjar läsa kursen. Då kan de välja ett av dessa områden, eller fortfarande något annat som de vill fördjupa sig inom.

- Ledarskap

Området ledarskap behöver förstärkas genom hela utbildningen även om det arbetet i någon mån har påbörjats, för att ge studenterna en god beredskap för förskollärares specifika uppdrag så som det formuleras i läroplanen. Rådet föreslår att fortsätta detta arbete genom att bjuda in till en dag med fokus på förskollärares ledarskap tillsammans med medverkande lärare i programmet senare under vt23.

- VFU

Bedömningsunderlagen för VFU som provas ut under ht22 ska utvärderas av kursansvariga lärare inför genomförandet av VFU-kurser 2023.

- Förskolläraryrket utbildning på distans vt23

En arbetsgrupp på institutionen för tillämpad utbildningsvetenskap har ansökt om medel för fortsatt utveckling av förskollärarytbildningen som kommer att erbjudas på distans vid Umu från och med VT23. Utvecklingsarbetet genomförs i samverkan med Lärarhögskolan och programmets medverkande institutioner.

Uppföljning och utvärdering av termin 1 ska genomföras juni 2023 av studenter och medverkande lärare. Denna kommer att ligga till grund för överföring och fortsatt utveckling av distansutbildningen inför termin 2 och termin 3.

- Forskningsanknytning

Aktiva forskare medverkar och föreläser om sin forskning i relation till kursers innehåll, samtidigt som en utveckling av samarbetet mellan förskollärarytbildningen och forskning är önskvärd.

- Internationalisering

Programrådet vill att en funktion inrättas vid Umu där studenter med annat modersmål än svenska kan få stöd vid författandet av texter på svensk akademisk nivå. Umu skulle kunna gå i bräschen för detta då behovet finns vid samtliga lärosäten.

En genomlysning och ett omtag kring internationella utbyten är önskvärd för att identifiera vilka typ av utbyten som kan vara relevanta och även vilka kurser som är utbytbara för förskollärestudenter.

- Jämställdhet

Jämställdhetsperspektivet ska förstärkas i VFU-kursen termin 5 i syfte att säkerställa aktuellt examensmål.

- Studentinflytande

Studenter har i utvärderingar påpekat att de saknar inflytande över kurser. Kursutvärderingar har genomförts i stort sett i samtliga kurser under ht21/vt22 men svarsfrekvensen är ofta låg. Rådet skulle gärna se att rutiner eller system utarbetas som kan öka svarsfrekvensen från studenterna.

Rådet behöver i samverkan med LH under kommande verksamhetsår 22/23 göra en översyn av frågor i mitt-och programutvärderingar och eventuellt skapa underlag för dessa i enkätssystemet Survey and Report. För att synliggöra perspektiven som ingår i Umu:s kvalitetssystem för utbildning behöver även kursansvariga se över frågor i kursutvärderingarna där man vet att perspektiven behandlas.

Vi i rådet arbetar tillsammans med Umpe för att vi ska få studentrepresentanter till vårt råd.

Bilaga 1

Studera mot en förskolläraryrkesexamen via Vidareutbildning av lärare, VAL

Arbetet under läsåret 2021/2022

Sökande och antagna vårterminen 2022

Inför vårterminen 2022 inkom 45 ansökningar till Umeå universitet vilket är den högsta söksiffran någonsin mot förskolläraryrkesexamen. Av dessa kunde 20 sökande antas (se figur Nyckeltal genomströmning i statistikdelen) varav 18 är kvar i studier ht 2022. Av dessa 20 antagna studenter hade samtliga uppnått de åtta års relevant yrkeserfarenhet. Medelåldern var 48 år och medianåldern 49 år vilket är högre än motsvarande siffror nationellt vilka ligger på medelålder och medianålder på 45 år. Den yngsta sökande var 31 år. Samtliga sökande var hemmahörande i norra regionen.

En förklaring till de höga söksiffrorna inför vårterminen 2022 kan vara att Lärarhögskolan (VAL) höll fyra stycken digitala informationsmöten för obehörig personal i förskolan om möjligheterna att studera och valideras i VAL för de med lång yrkeserfarenhet. Inbjudan gick ut via skolchefer och förskolerektorer i Västerbottens län, i vissa kommuner i Norrbotten och i Västernorrland. Totalt medverkade 59 personer som var verksamma i förskolan. Önskemål om att öka informationsinsatserna för obehöriga i förskolan har kommit från regionföreträdarna i Lärarhögskolans samverkansråd och därför prövades nu denna modell för att nå ut.

De antagna studenterna inledde vårterminen 2022 med kurser i utbildningsvetenskaplig kärna, de första 15 hp. Under sommaren och hösten 2022 (t om den 17 oktober) fick de genomföra validering av sina kunskaper inom det förskolepedagogiska området. Bedömningsarbetet med deras valideringsunderlag pågår i november 2022.

Avslag vårterminen 2022

Av de 45 sökande var det 22 som fick avslag. Sex stycken som fick avslag på grund av att de inte hade gjort en fullständig ansökan. Tolv av de som fick avslag saknade för många poäng för att kunna rymmas inom de 120 hp som man kan studera i VAL. Av dessa tolv var det två som hade uppnått åtta års relevant yrkeserfarenhet och därför erbjöds de att genomföra en behörighetsvalidering för att visa att de har de kunskaper som krävs för att kunna antas i VAL, men de tackade nej till detta erbjudande. Fyra fick avslag på grund av att de saknade relevant tjänst, det vill säga, de arbetade inte i förskolan med relevanta uppgifter.

Sökande och antagna inför höstterminen 2022

Inför höstterminen 2022 inkom elva ansökningar och sex kunde antas mot en förskolläraryrkesexamen. Dessa sex studerar under höstterminen 2022 kurser i utbildningsvetenskaplig kärna, de första 15 hp. De har i november fått information om att de erbjuds att under vårterminen 2023 genomföra en validering av sina kunskaper inom det förskolepedagogiska ämnesområdet. De erbjuds ett informationspass via ZOOM för att få reda på mer hur valideringen går till. För att anses behörig att genomgå valideringen krävs godkända studier i den utbildningsvetenskapliga kärnan.

Avslag höstterminen 2022

En av dessa sökande fick avslag på grund av att deras ansökan inte var fullständig. De övriga fyra fick avslag på grund av att de saknade för många poäng för att kunna rymmas inom de 120 hp som man kan studera i VAL, eller för att de saknade relevant lärartjänst.

Fortsatt information om valideringsmöjligheter för obehöriga i förskolan

Validering av kunnande ska enligt högskoleförordningens kapitel sex ske vid alla lärosäten och ska kunna ligga till grund för tillträde till utbildning eller ge tillgodoräknande av utbildning. Kunskaperna om hur sådan validering ska gå till på ett kvalitets- och rättssäkert sätt har varit och är fortfarande utvecklade inom större delen av högskolevärlden. Att erbjuda validering av yrkeserfarenheter är dock en del av regeringsuppdraget och även reglerat i förordningstexten. VAL-lärosätena har därför varit

tvungna att utveckla metoder för detta. Särskilda medel för att pröva de sökandes kunskande utgår till lärosätena inom uppdraget.

En lärosätessammansatt modell för validering av delar av det förskolepedagogiska ämnesområdet har därför utvecklats under 2020 och används nu kontinuerligt. Inledningsvis kallades denna omfattande validering för tillgodoräknandevalidering men kommer framledes kallas för Fördjupad kompetenskartläggning Förskola (FKK FÖ). Målgruppen för FKK FÖ, dvs valideringen, är obehöriga i förskolan med lång erfarenhet, det vill säga de med minst åtta års erfarenhet av att medverka i undervisningen med förskollärares arbetsuppgifter. Ordförande för Förskollärarrådet, Helena Rosqvist, har under 2020-2022 innehaft uppdraget att medverka i den nationella expertgrupp som arbetat med bedömning av inskickade valideringsunderlag. Inför 2023 kommer även Anna Olausson arbeta som expert och kommer inleda arbetet redan under 2022 med att sätta sig in i arbetsuppgifterna.

I expertgruppen medverkar en, och i de flesta fall två, universitetslärare (experter) från de sex av åtta VAL-lärosätena som erbjuder en väg mot en förskollärarexamen. Uppdraget för experterna innebär att delta i bedömningen av inkomna valideringsuppgifter samt att utvärdera och utveckla valideringsmodellen som innehåller själva valideringsuppgifterna, bedömningsmatriser och informationsmaterial till validanderna. I arbetet med bedömningen av den studerande ingår att i par med en kollega från ett annat VAL-lärosäte bedöma det skriftliga valideringsunderlaget samt att genomföra en digital intervju med studenten.

Många obehöriga i förskolan har kompetensutvecklat sig och kan ha delar av en förskolläraryrkesutbildning med sig. Om en student redan har motsvarande studier sedan tidigare stryks uppgiften och därmed behöver inte alla studenter genomföra alla uppgifter. Vid underkännande av validering erbjuds kurser som motsvarar uppgiften i valideringsunderlaget. Kurser kan läsas antingen Umeå universitet eller vid något av Malmö universitet eller Göteborgs universitet eftersom dessa två lärosäten ger verksamhetsintegrerad förskolläraryrkesutbildning på halvfart med få eller inga fysiska träffar. Den individuella studieplanen justeras därefter. Även de studerande som väljer att avstå validering erbjuds att studera kurs i stället. Denna samordning av kursgivning mellan lärosätena gör att alla lärosäten inte behöver erbjuda alla kurser.

Utveckling av en ytterligare valideringsmodell för *tillträde* till utbildning, en så kallad behörighetsvalidering, har prövats under 2021 och 2022. Den vänder sig till sökande med lång erfarenhet av arbete i förskolan (minst åtta år) med en förskollärares arbetsuppgifter, men med mycket lite högskolemeriter vilket gör dem obehöriga till VAL. Modellen som består av en skriftlig och en muntlig del, avser pröva om förutsättningar finns att klara akademiska studier. Om den sökande godkänns kan de antas i VAL och få en individuell studieplan vilken innehåller studier i utbildningsvetenskaplig kärna samt den ytterligare validering dvs den fördjupade kompetenskartläggningen, FKK FÖ. Vid Umeå universitet har elva sökande genomfört behörighetsvalideringen och klarat den vilket har gjort dem behöriga i VAL. Alla inleder studierna med utbildningsvetenskaplig kärna 15 hp efter antagning. Nio av dessa tillhör den grupp som genomfört FKK FÖ under sommaren och hösten 2022, se ovan under *Sökande och antagna vårterminen 2022* och där bedömning av expertgruppen pågår under november 2022. Resultat av bedömningen av FKK FÖ är därmed inte klar och det blir intressant att se hur de har klarat den omfattande valideringen.

Fortsatt arbete läsåret 2022/2023

I oktober 2022 hölls en nationell konferens för validering inom förskola, ett erfarenhetsutbyte för den nationella expertgruppen. Med på konferenserna var också projektledningen för validering förskola samt den nationella ledningsgruppen för VAL. Helena Rosqvist deltog från Umeå universitet som expert och Anna-Karin Lidström Persson deltog som ledningsgruppsrepresentant som nationell samordnare.

Inför vårterminen 2023 ansökte 12 personer mot en förskollärarexamen och antagningsarbetet av dessa pågår under november och december 2022. Under februari 2023 planeras att genomföras fler digitala informationstillfällen i regionen för att få fler sökande till målgruppen förskollärare.